

Finnish Institute in Japan
フィンランドセンター

Suomen Japanin Instituutin Säätiö

Toimintakertomus 2023

Suomen Japanin instituutista yleisesti

Suomen Japanin Instituutin Säätiö on vuonna 1998 perustettu yleishyödyllinen organisaatio, jonka ylläpitämän Suomen Japanin instituutin (myöhemmin SJI) tehtävänä on sen perustamiskirjan mukaan *edistää Suomen kulttuurin, tieteen, ylimmän opetuksen, tekniikan ja talouden tuntemusta ja näiden alojen yhteistyötä Suomen ja Japanin välillä*. Instituutti tunnistaa ja ennakoii erityisesti tieteen, kulttuurin ja koulutuksen kentillä molempien maiden kehitys- ja yhteistyötarpeita sekä auttaa potentiaalisia yhteistyötahoja löytämään toisensa. On perustamisasiakirjan mukaan tunnistaa ja ennakoia kehitys- ja yhteistyötarpeita tieteen, kulttuurin ja korkeakoulutuksen alalla sekä auttaa potentiaalisia yhteistyötahoja löytämään toisensa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi instituutti tekee omaa tutkimusta, järjestää kansainvälisiä tieteellisiä seminaareja ja konferensseja sekä verkottoitumislaisuuksia tutkijoille, opiskelijavaihdosta tiedottavia Study in Finland -webinaareja, jatkaa viestintäkiertuetta (roadshow) japanilaisiin yliopistoihin, järjestää residenssiohjelmia, välittää tietoa suomalaisesta tieteestä, kulttuurista ja korkeakouluyhteistyöstä sekä mahdollistaa yhteistyöprojekteja edellä mainituilla aloilla.

Suomen Japanin instituutin säätiön hallitus päivittää SJI:n strategian vuosittain yhteistyössä instituutin henkilökunnan kanssa. Marraskuussa päivitetyn strategian mukaan instituutin visiona on laajentaa ja vahvistaa verkostoja ja yhteistyötä Suomen ja Japanin välillä tieteessä, kulttuurissa ja korkeakouluyhteistyössä. Instituutin arvoiksi määriteltiin aloitteellisuus ja rohkeus (instituutti tunnistaa mahdollisuudet toimintakentällään ja tekee niihin pohjautuvia rohkeita aloitteita), vaikuttavuus (instituutti mittaa toimintansa vaikuttavuutta pitkällä- ja lyhyellä aikavälillä) sekä luotettavuus ja tietopohjaisuus (instituutti on luotettava ja vastuullinen kumpaani kaikessa toiminnassaan). Instituutin toimintatavat jaettiin kolmeen eri osa-alueeseen: 1) rakennamme pitkäjänteisesti yhteistyöverkostoja, 2) vahvistamme tiede-, teknologia-, kulttuuri- ja koulutusyhteistyötä sekä 3) kasvatamme ulkopuolista rahoitusta. Instituutin

toiminnan painopisteet jaettiin pysyviin painopisteisiin, joita ovat yhteiskunnan ja kulttuurin muutosprosessit, sosiaalinen kestävyys, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus (hyvinvointi, ikääntyvä väestö, naisten aseman parantaminen ja talent boost), kulttuurintutkimus, Suomen ja Japanin välisten suhteiden historian tutkimus sekä uusiin painopisteisiin, joita ovat teknologinen kestävyys, digitaalinen siirtymä, sekä verkostoituminen ja näkyminen entistä enemmän myös Suomessa.

Instituutin tutkimustoiminnan keskiössä oli yhteistyössä Wasedan yliopiston kanssa aloitettu tutkimus: *The research project: The Finnish Artists' Colonies villas and the Japanese Sansou in modern Age - their similarities through the lense of National Romanticism and togetherness with nature*, johon liittyen järjestettiin kesäkuussa seminaari *Sansou research AI*, joka käsitteli tekoälyn mahdollisuuksia poikkitieteellisen tutkimuksen apuna.

SJIn tärkeimpiä yhteistyökumppaneina Japanissa ovat Team Finlandin muodostavat Suomen Tokion suurlähetystö, jolta vuokratuissa tiloissa SJI on toiminut perustamisestaan lähtien, Business Finland sekä suomalais-japanilainen kauppakamari (FCCJ), jonka jäsen SJI on. Instituutin johtaja on myös yksi FCCJ:n hallituksen varapresidenteistä. Tokion Team Finland -työ perustuu saumattomaan yhteistyöhön edm. toimijoiden kanssa, joiden kanssa laaditaan vuosittain Team Finland -suunnitelma.

SJI on perustamisestaan lähtien tehnyt tiivistä yhteistyötä myös eri puolilla Japania toimivien Suomen ystävyysyhdistysten kanssa, joita on kaikkiaan 22kpl. Niiden lisäksi Japanissa toimii 14kpl muita suomalaiseseen kulttuuriin liittyviä yhdistyksiä, joiden kanssa SJI tekee yhteistyötä. Instituutti osallistui kutsuttuna vieraana moniin ystävyysyhdistysten tilaisuuksiin ja kokouksiin mm. Hokkaidolla ja Izumossa.

Suomen Japani instituutin vaikuttavuudesta

Verkostoituminen on Japanissa kaiken toiminnan keskiössä. Se on henkilösidonnaista ja vie runsaasti aikaa, mutta on toiminnan kehityksen kannalta äärimmäisen tärkeää. Toisinaan verkostoitumisen tulokset voidaan todeta lyhyellä aikavälillä esimerkiksi yhteistyössä toteutetun tapahtuman muodossa, joskus tulokset näkyvät vasta pitkällä aikavälillä. Liite 2. Verkostoitumisen merkittävydestä sisältää esimerkkejä siitä, kuinka yksi tapaaminen voi toimia uuden yhteistyömuodon-, tutkimuksen- tai tapahtuman lähtökohtana.

SJI seuraa kaiken toimintansa vaikuttavuutta. Instituutti laati toimintavuonna tietokannan, jonka tarkoituksena on seurata pitkä keston vaikeasti mitattavia vaikuttavuutta koskien suomalaista tiedettä, suomalais-japanilaisia tiedeprojekteja sekä kulttuurin tutkimusta. Lyhyemmän keston numeraalisesti mitattavia vaikutuksia seurataan numeerisesti seuraavilla indikaattoreilla: 1) järjestettyjen tiede-, kulttuurintutkimus- ja korkeakoulu yhteistyötilaisuuksien lukumäärällä, 2) edm. tilaisuuksien kävijämäärillä, 3) sosiaalisen median kanavien kävijämäärillä.

Suomen Japanin instituutin vaikuttavuus 2023	Tapahtumien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä
Tieteelliset luennot	7	237 hlöä
Tieteelliset tilaisuudet	5	313 hlöä
Yliopistoissa pidetyt luennot	13	Kurssi
Instituutin omat tutkimushankkeet	2	
Study in Finland -webinaarit	10	352 hlöä
Opiskelijamessut	2	184 hlöä
Näyttelyt	5	490 hlöä
Kulttuurintutkimusluennot	3	207 hlöä
Artist talks	6	172 hlöä
Suomen kielen kurssit	7	93 hlöä
Knitting Club	13	934 hlöä
Residenssivieraat	2	

Kaikki instituutin järjestämät ja tukemat tilaisuudet ja tapahtumat yhteensä	87	194 761 hlöä*)
--	----	----------------

*) Luku sisältää kaikkien instituutin järjestämien ja sen tukemien tapahtumien osallistujamäärät.

Toiminta 2023

Suomen Japanin instituutti vietti toimintavuoden aikana perustamisensa 25-vuotisjuhlavuotta työn merkeissä. Juhlavuoden mottona oli *New openings*, uusia avauksia, joka koski SJI:n sisältöjä, verkottoitumista ja viestintää. Japani palasi toimintavuoden aikana hitaasti kohti pandemiaa edeltävään aikaan. Etenkin alkuvuotta leimasi japanilaisten tapahtumajärjestäjien ja myös -yleisöjen varovaisuus järjestää onsite-tapahtumia, tai osallistua niihin, mikä myös SJI:n toiminnassa.

SJI:n toiminta vuonna 2023 koostui kolmesta eri osa-alueesta: 1) tiede ja korkeakoulu yhteistyö, 2) kulttuurihankkeet ja residenssi ohjelmat sekä 3) viestintä.

(1) Tiede

SJI:n tiedeprojektien keskiössä olivat toimintavuoden aikana instituutin strategian mukaisesti: **tekoäly**, **naisten aseman parantaminen Japanissa** (women's empowerment), **ikäntyminen** (aging) sekä molempiin liittyvä hyvinvointi, **talent boost** sekä instituutin **omat tutkimusprojektit**, **Wasedan yliopiston kanssa yhteistyössä toteutettava Sansou-tutkimus**.

SJI järjesti toimintavuoden aikana kaikkiaan 3 tekoälyyn liittyvää seminaaria tai tapahtumaa:

2.3.2023 **AI and Ethics** -seminaaria pohjusti edellisvuoden lopulla järjestetyllä paneelikeskustelutilaisuus. Seminaarissa kuultiin robotiikka-, kielitiede- ja ikääntymistutkijoiden käsityksiä toisaalta tekoälyn luomista mahdollisuuksista, mutta varsinkin tekoälyn käyttöön

liittyvistä eettisistä kysymyksistä. Paneelikeskusteluun osallistuivat tutkimusohjelmajohtaja FT Sari Heikkinen (Laurean ammattikorkeakoulu), PhD Lorenz Granrath, PhD Graham Wilcock ja Kristiina Jokinen (The National Institute of Advanced Industrial Science and Technology AIST). Seminaaripuheenvuorojen jälkeen järjestettiin verkostoitumistilaisuus. Seminaari järjestettiin hybridi-muotoisena Academy Hills -tiloissa sekä Zoomissa.

15.6.2023 *Sansou research meets AI* -seminaarissa kuultiin SJI:n ja yhteistyössä Wasedan yliopiston apulaisprofessori Taishi Watanaben kanssa toteutettavan tutkimusprojektista, ja sen välitavoitteiden toteutumisesta. Seminaariin kutsuttiin puhujaksi myös Professori Yukie Saito. Hänen esitelmänsä keskiössä oli ChatGPT:n mahdollisuudet akateemisten tutkimusten kirjoitusprosesseissa. Seminaarin muina puhujina olivat apulaisprofessori Taishi Watanabe Wasedan yliopistosta sekä SJI:n johtaja FT Anna-Maria Wiljanen. Puheenvuorojen jälkeen järjestettiin verkostoitumistilaisuus. Seminaari järjestettiin hybridi-muotoisena japanilaisen ja kansainvälisen tieteen esittämistä varten varatuissa International Housen tiloissa sekä Zoomissa.

12.10.2023 järjestettiin suomalais-japanilaista tutkimusyhteistyöstä kertova *Clinical Art, Aging and AI? -seminari*. Kohtaamistaitteen mahdollisuuksia ikääntyvän väestön hyvinvointia vahvistaja olivat esittelemässä lehtorit Anne Eskelinen, Johanna Holmikari ja tutkimusohjelmajohtaja Sari Heikkinen Laurean ammattikoulusta. Projektiin liittyviä, Japanissa tehtyjä mittaustuloksia esittelivät apulaisprofessorit Taizo Oshiro ja Takaki Ishizuki Tohokun yliopistosta. Seminaarin jälkeen järjestettiin verkostoitumistilaisuus. Seminaari järjestettiin hybridi-muotoisena Academy Hills -tiloissa sekä Zoomissa.

28.10.2023 *AI and Peacemachine 2.0* oli jatkoa SJI:n vuonna 2018 järjestämälle edesmenneen professori Timo Honkelan Rauhankone -tutkimusta käsitteelle tapahtumalle Keion yliopistossa ja Suomen Tokion suurlähetystössä. Seminaarin tarkoituksena oli kertoa

tutkimuksen nykytilasta, sen merkityksestä ja mahdollisuuksista ajankohtaisessa geopoliittisessa tilanteessa. Tilaisuuden puhujiksi kutsuttiin Suomesta professori Jyrki Nummenmaa Tampereen yliopistosta, Lauri Isotalo Rauhankone-yhdistyksestä, sekä PhD Yuko Ishino Kokushkan- ja PhD Heigo Sato Takushokun yliopistosta.

Muita tiedetapahtumia.

SJI oli mukana yhdessä kaikkien pohjoismaisten suurlähetystöjen kanssa toteuttamassa Pohjoismaisen ministerineuvoston tukemaa Nordic Talks -keskustelusarjaa. Sen tarkoituksena on luoda keskustelunavauksia ajankohtaisista aiheista. Helmikuun Nordic Talks -keskustelun aiheena oli *Equality and the Media - Women in the News and Newsrooms*. Toukokuussa järjestetyn keskustelun aiheena oli *On today's menu: Food systems innovation for the sustainable and safe foods of tomorrow*. FT Reetta Kivelä osallistui SJI:n kutsumana Tokion University of Creativityssä järjestettyyn tilaisuuteen.

FT Merhnoosh Ghadimi Helsingin yliopistosta piti kolmiosaisen tiedeluentosarjan. Huhtikuussa ja kesäkuussa pidettyjen online-luentojen aiheena oli maanjäristysten ennakointiin liittyvä teknologia.

Ahvenanmaan rauhanmallia käsittelevä seminaari järjestettiin helmikuussa Suomen Tokion suurlähetystön tiloissa. Tilaisuudessa kansanedustaja Mats Löfström, Ahvenanmaan rauhaninstituutin johtaja Sia Spiliopoulou-Åkermark, lainsäädäntöneuvos Kaija Suvanto ulkoministeriöstä sekä Fujio Ohnishi Hokkaidon yliopistosta kertoivat näkemyksensä Ahvenanmaan mallista, sen toimivuudesta ja mahdollisuuksista ajankohtaisen geopoliittisten konfliktien mahdollisena ratkaisumallina.

Oma tutkimusprojekti

SJI:n käynnissä oleva kolmevuotinen tutkimusprojekti, jonka aiheena *The Finnish Artists' Colonies villas and the Japanese Sanso in the Modern Age*

- their similarities through the lense of National Romanticism and togetherness with nature

jatkuu toimintavuoden aikana. Poikkitieteellisen tutkimuksen keskiössä ovat suomalaisessa taiteilijasiirtokunnassa ja -yhteisössä sijainneet taiteilijakodit ja japanilaisten kulttuurihenkilöiden rakennuttamat sansou-kodit (jotka sijaitsevat useimmiten vuoriston läheisyydessä). Tutkimuksessa tarkastellaan myös edm. kotien luontosuhdetta sekä niiden paikallistamisen maantiedettä. Poikkitieteellinen tutkimus tarjoaa uusia näkökulmia taiteilijasiirtokuntien sekä sansou-kotien merkityksellisyyteen, niiden syntymekanismiin sekä suomalaisen ja japanilaisen arkkitehtuurin vertailuun. Tutkimukseen kuuluvien lista päivitettiin toimintavuoden aikana. Tutkimukseen kuuluvat nyt seuraavat Sansou-kodit Japanista: Rokkakudo, Murin-an, Sakeien ja Taikan Yokayama, sekä seuraavat taiteilijakodit Suomesta: Tomtebo Ahvenanmaalta, Ahola, Ainola, Halosenniemi ja Suviranta Tuusulanjärveltä. Projektin tutkimusryhmä matkusti syyskuussa Suomeen, jossa se vieraili mm. Didrichsenin taidemuseossa (taidemesenaattien entisessä kodissa), Tarvaspäässä, Aholassa sekä erityisluvalla Suvirannassa.

(2) Korkeakouluysteistyö

SJIn korkeakouluysteistyö japanilaisten ja suomalaisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa jatkuu vilkkaana pandemiasta huolimatta. Instituutin osallistumiin ja instituutin korkeakouluysteistyötä käsitteleviin tapahtumiin osallistui kaikkiaan 1374 hlöä.

Korkeakouluysteistyö koostui 1) yliopistokiertueesta (roadshow), 2) *Study in Finland* -webinaareista ja 3) opiskelijamessuista.

SJI jatkoi vuonna 2018 aloittamaansa yliopistokiertuetta (roadshow) japanilaisiin yliopistoihin.

Sen tarkoituksena on välittää tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä sekä opiskelija- ja tutkijavaihdosta, kuunnella yliopistojen kansainvälistymiseen liittyviä tarpeita, sekä auttaa yliopistoja esimerkiksi välittämällä suomalaisten yliopistojen kansainvälisyydestä vastaavien henkilöiden yhteystietoja. Japanilaiset yliopistot ovat kiinnostuneita löytämään yhteistyökumppaneita suomalaisista yliopistoista. Japanilaiset ovat arkoja ottamaan yhteyttä, ja heikko englannin kielen taito koetaan usein yhteydenoton esteenä. SJI välittää suomalaisten yliopistojen yhteystietoja, ja auttaa löytämään suomalaisia partnereita. Samalla roadshow:n avulla saadaan uusia yleisöjä instituutin järjestämiin *Study in Finland* -webinaareihin.

SJI:n johtajan lisäksi kiertueeseen osallistui instituutin tutkimusassistentti. Pandemian myötä yliopistokiertue siirtyi kokonaan verkkoon, ja sitä jatkettiin online-tapaamisilla, sillä usein pitkien matkojen päässä sijaitseviin yliopistoihin tehtävät matkat vievät aikaa ja junamatkat luotijunilla ovat kalliita. Toimintavuoden aikana kiertueeseen kuuluivat online-tapaamiset seuraavien japanilaisten yliopistojen kanssa:

- 24.1. Nagoya City University
- 31.3. Fuji Women's University
- 18.4. Nagasaki International University
- 17.5. Chukyo University
- 30.8. Tsuru university
- 12.9. J.F. Oberlin University
- 19.9. Kanagawa University
- 7.11. Hirosaki University
- 21.11. Hokkaido University of Education
- 5.12. Hokkaido University
- 8.12. Kobe Design University
- 12.12. Nihon University

Yhteistyötä japanilaisten yliopistojen kanssa. SJI on vuodesta 2018 lähtien vahvistanut yhteistyötään japanilaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Yhteistyön pohjana ovat verkostoitumisen kautta solmitut henkilökohtaiset suhteet, josta esimerkkinä mainittakoon yhteistyö Musashino Art Universityn kanssa. Instituutin johtaja Anna-Maria Wiljanen tutustui ko. yliopiston emeritus professori Shimazakiin vuonna 2018 järjestetyllä JFDA:n (Japan Finland Design Association) lounaalla. SJI on tehnyt yhteistyötä japanilaisen S2 Corporationin kanssa, jonka toimitusjohtaja Hiroko Sakomura esitteli instituutin johtajan yliopistolehtori Taku Hamamotolle, joka pyysi esittelyn jälkeen instituutin johtajaa kakkosopettajaksi *Basic Skills of Critique and Presentation* -kurssille syksyllä 2021. Kurssilaisten positiivisen palautteen ja mahdollisesti myös professori Shimazakin puollon takia, instituutin johtajasta tuli vastuuopettaja syksyn 2022 kurssille. Opetus jatkui myös syksyllä 2023.

- 1) **Musashino Art University** (vuonna 1929 perustettu yksi Japanin arvostetuimmista taideyliopistoista <https://www.musabi.ac.jp>) => jossa instituutin johtaja toimi opettajana *Basic Skills of Critique and Presentation* -kursilla
  - 13.9. pääaiheena: johdantoluento, hyvä presentaation tärkeydestä tieteessä ja taiteessa, opiskelijoiden osaamisen ja osaamistavoitteiden kartoitus
  - 20.9. pääaiheena: presentaatio suomalaisessa yliopistokoulutuksessa
  - 27.9. pääaiheena: hyvän ppt-presentaation rakenne
  - 4.10. pääaiheena: esiintymisharjoitukset (puhe ja kieli)
  - 11.10. pääaiheena: opiskelijoiden esitykset ja käytännön harjoitukset
  - 8.11. pääaiheena: kritiikin antamisen tärkeydestä
  - 15.11. pääaiheena: lähdekritiikin antamisen tärkeydestä
  - 22.11. pääaiheena: opiskelijoiden esitykset ja käytännön harjoitukset
  - 29.11. pääaiheena: opiskelijoiden suunnitteleminen tuotteiden promoaminen
  - 13.12. pääaiheena: opiskelijoiden suunnitteleminen tuotteiden promoaminen
  - 20.12. KAKSOISLUENTO, pääaiheena: Kurssipalautteet ja yhteenveto

- 2) **Waseda University (<http://www.waseda.ac.jp>)**, jonka apulaisprofessori Taishi Watanaben kanssa instituutti jatkoi yhteistä Sansou-tutkimusprojektia. Yhteistyön ansiosta SJI järjesti Wivi Lönnin tuotantoa esittelevän näyttelyn Wasedan yliopistoon. Näyttely järjestettiin yhteistyössä opiskelijoista koostuvan työryhmän kanssa.

Study in Finland -webinaarit. SJI:n järjestämien, vaihtomahdollisuuksista suomalaisiin yliopistoihin sekä suomalaisesta koulutuksesta kertovien *Study in Finland* -webinaarien suosio jatkui. Instituutti toi kaikkiaan 10 webinaaria. Jokaisella webinaarilla oli oma teemansa ja niiden puhujiksi pyydettiin suomalaisten yliopistojen edustajia mm seuraavista yliopistoista: Aalto yliopisto, Centria ammattikorkeakoulu, Haaga-Helian ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Hämeen ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto, Lapin yliopisto ja Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Study in Finland webinaarit

- 24.1. vieraana Sarianne Vihakara Hämeen ammattikorkeakoulusta
- 21.2. vieraina Yuki Sugiyama ja Yuri Yagyu Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta
- 28.3. vieraina Päivi Haltilahti, Kirsi Konttinen ja Anna Jetsu Itä-Suomen yliopistosta ja Lapin yliopistossa opiskellut japanilainen Rina Isogai
- 25.4. vieraina Ilona Koria ja Suvi Lähteenmäki Aalto-yliopistosta ja Jyväskylän lyseon lukiossa vaihdossa ollut japanilainen Maimi Yabashi
- 16.5. vieraina Natalia Boltovskaya ja Towa Blomqvist Hankenista ja Sibelius-Akatemian opiskelija, japanilainen Yuto Obata
- 30.8. Study in Finland Clinic -klinikka, jolla osallistujat voivat saada yksityiskohtaista tietoa heitä askarruttavista kysymyksistä

- 19.9. vieraina Hyvinkään lukiossa vaihdossa olleet japanilaiset Tainosuke Yamada ja Otaniemen lukiossa vaihdossa ollut Kotoko Hirata
- 10.10. Study in Finland -seminaari onsite Ebisu Show Roomissa, jonka vieraana Kim Lindblad Humanistisesta ammattikorkeakoulusta, Jonna Peltoniemi ja Andres Mendez Seinäjoen ammattikorkeakoulusta, Li Xu ja Jussi Jussila Centria ammattikorkeakoulusta, Oulun yliopistossa vaihdossa olleet japanilaiset Ichika Makino ja Megumi Nagano sekä Joensuun yliopistossa vaihdossa ollut Mami Egawa
- 17.10. vieraina Jonna Peltoniemi ja Andres Mendez Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa vaihdossa ollut japanilainen Rieko Nomura
- 14.11. vieraina Elena Lauri ja Niina Haapasilta Helsingin yliopistosta.
- 12.12. vieraina Sanna Juhantalo Satakunnan ammattikorkeakoulusta ja Ylöjärven lukion opiskelija japanilainen Kokoro Akutsu

Opiskelijamessut. SJI osallistui aikaisempien vuosien tapaan Tokiossa järjestettävälle *European Higher Education Fair* -messuille, jotka järjestettiin Hosei yliopiston Ichigaya kampuksella, Tokiossa. Messuja varten SJI kokosi tietoa listan QR-koodeista, joita klikkaamalla japanilaiset opiskelijat saivat lisätietoa suomalaisista yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, sekä niiden vaihto-opiskelumahdollisuuksista. SJI:lla oli *Jasso* -messuilla Q&A-sessio ja videoesitys.

(3) Kulttuurintutkimus ja residenssiohjelmat

SJI tekee aktiivisesti kulttuurintutkimusta Suomen ja Japanin välillä.

Toimintavuoden aikana instituutti järjesti tai oli mukana järjestämässä/tukemassa 28 eri kulttuurintutkimukseen liittyvää tapahtumaa. Niiden lisäksi järjestettiin ulkopuolisen rahoituksen avulla vuosittainen suomenruotsalaisuusviikko sekä Knitting Club.

Kulttuurintutkimukseen liittyvät tapahtumat

SJI organisoii suomalaisen arkkitehtuuriin ja siihen liittyvään tutkimukseen liittyen maaliskuussa JKMM-arkkitehtien Freja Ståhlberg-Aallon ja Päivi Meurosen luennon Wasedan yliopistossa. Ståhlberg-Aallon ja Meurosen luennon keskiössä oli arkkitehtuurin merkitys hyvinvointiin, jonka lisäksi he kertoivat JKMM-arkkitehtien suurhankkeesta, Kansallismuseon uudistusprojektista ja siihen liittyvästä uudisrakennuksesta.

Suomalaiseen tekstiiliteollisuuden tutkimukseen liittyi Leena Kilpeläisen ohjaama dokumentti suunnittelija Maija Isolasta, joka sai ensi-iltansa Japanissa maaliskuussa. SJI järjesti verkossa pidetyn keskustelutilaisuuden Kilpeläisen kanssa. Tilaisuudessa Kilpeläinen kertoi dokumentista ja työstämisestä, sekä Maija Isolan elämästä.

Kirjallisuuden tutkimukseen liittyvät kirjallisuussalongit jatkuivat. Huhtikuussa Leena Lehtolainen kertoi työstään kirjailijana ja luki otteen suosittuun *Maria Kallio* -sarjaan kuuluvasta *Kuolemanspiraali*-romaanistaan. Kesäkuussa järjestetyssä kirjallisuussalongissa instituutin johtaja Anna-Maria Wiljanen kertoi naisten voimaantumista käsittelevästä kirjastaan ja keskusteli aiheesta S2 Corporationin toimitusjohtajan Hiroko Sakomuran kanssa.

Toimintavuosi merkitsi instituutin perustamisen 25-vuotisjuhlavuotta, minkä kunniaksi instituutti järjesti 25-vuotisjuhlaseminaarin Keskustakirjasto Oodissa, Helsingissä. Seminaarissa puhuivat instituutin säätiön hallituksen puheenjohtaja professori Antti Ahlava Aalto yliopistosta, instituutin johtaja Anna-Maria Wiljanen, Wasedan yliopiston apulaisprofessori Taishi Watanabe, Japanin Suomen suurlähettiläs Kazuhiro Fujimura sekä Suomen Tokion suurlähettiläs Tanja Jääskeläinen videotervehdyksen muodossa. Tilaisuudessa ojennettiin myös Japan Finland Design Associationin (JFDA) palkinto Sophia Janssonille.

Suomalaista naisarkkitehtejä käsittelevää tutkimusta valotti SJI:n järjestämä Suomen arkkitehtuurimuseon *Eläköön Wivi Lönn!* -näyttely, joka järjestettiin Waseda yliopistolla yhteistyössä Wasedan yliopiston apulaisprofessori Taishi Watanaben ja hänen tutkimusryhmänsä kanssa. Näyttelyn oheisohjelmana järjestetyssä luennossa kuraattori Anna Autio Suomen arkkitehtuurimuseosta kertoi Wivi Lönnin elämästä ja urasta arkkitehtinä. Näyttely nähtiin syyskuussa Tokyo Metropolitan Governmentin kirjastossa.

Kesäkuussa instituutti järjesti yhdessä Tokyo Arts and Spacesin (TOKAS) kanssa taiteilijuutta käsittelevän tilaisuuden, jossa taiteilija Takashi Arai kertoi osallistumisestaan TOKAS:n ja Helsinki International Artist Programmen (HIAP) yhteistyössä järjestämään Tokyo–Helsinki Exchange -residenssiohjelmaan Helsingissä.

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kanssa toteutettu Together Alone -projekti huipentui Helsingissä pidettyyn *Together Again* -festivaaliin syyskuussa. Festivaalissa kuultiin puheenvuoroja kulttuurintutkimuksen tärkeydestä nyky-yhteiskunnassa, sekä haastatteluja projektiin osallistuneilta taiteilijoilta.

SJI kuuluu Eunic Tokyo -verkostoon, ja osallistuu sen jäsenenä tiiviisti eurooppalaista kulttuurin tutkimusta käsitteleviin tapahtumiin yhteistyössä muiden Japanissa sijaitsevien kulttuuri-instituuttien kanssa. SJI osallistui lokakuussa *European Day of Languages* -tapahtumaan Tokiossa, jossa pidetyssä työpajassa kerrottiin suomen kielen historiasta, opetettiin japanilaisille suomen kielen alkeita samanaikaisesti sukaneulonnan ohella.

Seuraava Eunic Tokyo -tapahtuma European Literature Festival järjestettiin marraskuussa. SJI:n vieraana oli kääntäjä Mihoko Ueyama, joka on kääntänyt Heikki Alanen-Aallon kirjan *Rakastan sinussa ihmistä – Aino ja Alvar Aallon tarina* japaniksi.

Instituutti oli myös edellisten vuosien tapaan tukemassa Shibuyan kaupunginosassa, Eurospacessä järjestettyä Finland Film Festivalia. Festivaali järjestettiin yhteistyössä Suomen Elokuvasäätiön, Suomen Tokion suurlähetystön, Eurospacen ja Japan Visualmedia Translation Academyn (JVTA):n kanssa.

Taiteilija Harri Kalhan näyttely *Collage: The Eloquence of Paper* nähtiin Omotesandon ars galleryssä marraskuussa. Näyttely koostui kuudestatoista Kalhan kollaasista.

Toimintavuoden kulttuurintutkimus huipentui joulukuussa tekoälyä, digitalisaatiota ja muotia yhdistävään poikkitieteelliseen *Intimate Entanglements: Contemporary Finnish Fashion* -näyttelyyn Meguron taidemuseossa. Näyttely oli osa Designmuseossa nähdystä *Intimacy*-näyttelystä, ja sen kuratoivat professori Annamari Vänskä ja post doc -tutkija Natalia Särmäkari Aalto-yliopistosta. Näyttelyn oheisohjelmana pidetyssä keskustelutilaisuudessa Vänskä ja Särmäkari avasivat näyttelyn taustoja sekä nykymuodin digitalisaatiota yhdessä Turun yliopiston professori Susanna Paasosen kanssa.

Kulttuurintutkimukseen kuuluvat keskustelut taiteellisen työskentelyn perinteistä, mikä korostui instituutin järjestämissä taiteilija-puheenvuoroissa. Ne järjestettiin taiteilijakollektiivi Videokaffen, Nakanojo Biennaalissa mukana olleiden taiteilijoiden Riitta Iksen ja Timo Wrightin, sekä Fujiedan kaupungin residenssissä olleiden Ritva Kovalaisen ja Sanni Sepon kanssa. Näiden lisäksi instituutin johtaja Anna-Maria Wiljanen piti kaksi virtuaalikerrosta Suomen vierailujensa aikana.

Suomalaista lasitaidetta esittelevä *Finnish Glass Art – Sparkle and Color in Modern Design* -näyttely ja *Muumi*-sarjakuvien ruokakulttuuria esittelevä *Convivial Life at Moomin's Table* -näyttely nähtiin Toyaman lasitaitteen museossa, Ibarakin keramiikkataiteen museossa, Tokyo Metropolitan Teien -taidemuseossa ja Hagi Uragamin museossa. Suomalaista designia

esittelevä *Finnish Lifestyle. Design Illuminates Everyday Life* -näyttely nähtiin Takamatsun kaupungin taidemuseossa ja Iwaten taidemuseossa. SJI:n johtajan artikkeli nähtiin *CONvivial Life at Moomin's Table* -näyttelyssä, ja instituutti oli yksi näyttelyiden tukijoista.

Liikkuvuus

Toimintavuonna instituutti myönsi TelepART -tukea Jussi Reijosen *Kaksi toista* -levyn julkaisukiertueelle, sekä Barlast-yhtyeen Japanin kiertueelle Joetsussa, Kanagawassa, Niigatassa, Tokiossa, Jokohamassa, Kashiwassa ja Inagessa.

Suomen ja Japanin väliseen kulttuurintutkimusta edistävään residenssitoimintaan osallistui Oona Mäkelä, joka oli *Almost Perfect* -residenssissä helmikuussa. Residenssin aikana valmistuneista teoksista koottiin näyttely *Same same but different*.

Joulukuussa järjestettyyn BioArt and Science -residenssiin valittiin taiteilija Antti Tenetz. Residenssinsä aikana Tenetz piti keskustelutilaisuuden poikkitieteellisestä taiteestaan BioClub Tokyolla että verkon välityksellä Zoomissa. Residenssi järjestettiin yhteistyössä BioArt Societyyn ja Bioclub Tokyon kanssa.

Kansainvälistä ja kansallista yhteistyötä

Team Finland -yhteistyö muiden TF-toimijoiden – Suomen suurlähetystön, Business Finlandin ja suomalaisen kauppakamarin (FCCJ) – kanssa jatkui tiiviinä. Yhteistyön syventämiseksi laadittiin lyhyen ja pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelma.

Suomen kielen kurssit

Instituutti järjesti vuoden aikana kuusi suomen kielen alkeis-, jatko- ja keskustelukurssia. Opettajina toimivat Raija Hashimoto ja Raija Okuda. Kursseja pidettiin sekä verkossa että japanin pandemian aikaisten määräysten niin salliessa instituutin tiloissa.

Hallå Tokyo 2023!

Svenska kulturfondenin tuella vuosittain toteutettavan suomenruotsalaisuusviikon Hallå Tokyo 2023 teemana oli kulttuuri ja perinteet (*Culture and traditions*).

Knitting Club

Instituutin Knitting Clubista on viiden toimintavuoden aikana muodostunut ilmiö, jossa yhdistyvät oivallisella tavalla suomalainen käsityöperinne, yhteisöllisyys, hyväolo ja myös ruokakulttuuri. Jokaisessa Knitting Clubissa esitellään teemasta riippumatta, roolimallina suomalainen vaikuttajanainen.

Knitting Clubin rooli SJI:n toiminnalle on kuitenkin paljon merkityksellisempi. SJI antaa tärkeille vieraille lahjana paketin, joka koostuu instituutin logokassista, Novita Oy:n sponsoroimasta langasta ja puikoista sekä perussukkien neulontaohjeesta japaniksi käännettynä, ja niitä on annettu suurlähettiläille, japanilaisille tutkijoille, seminaarien puhujille, delegaatioiden jäsenille, ministereille, ja jopa keisariperheen edustajalle. Pieni, mutta merkityksellinen lahja on osoittautunut erittäin onnistuneeksi viestintävälineeksi, ja siitä on ollut konkreettinen apu eri kontekstissa.

Uskollisten knittingklubilaisten joukosta SJI on saanut myös apua mm. näyttelyiden rakentamisessa ja valvomisessa. Lisäksi clubilaiset osallistuvat myös SJI:n järjestämiin, mm. tiedetapahtumiin. Knitting Club on myös osoitus hyvästä Team Finland -yhteistyöstä, sillä sen tiimoilta ja Business Finlandin avustamana Novita Oy sai yhteistyökumppanin Japanista. Novita Oy on SJI:n Knitting Clubin sponsori.

Toimintavuoden Knitting Clubit järjestettiin seuraavasti:

- 18.1. Uusi vuosi, uudet ideat, uutta neulontaa...
- 15.2. Kevättä ilmassa!
- 15.3. Eläköön pääsiäinen!
- 26.4. Iloista neulontaa ennen vappua ja japanilaista Golden weekiä!
- 8.5. Virtuaalikierrros Helsingissä sijaitsevasta Snurre-lankaliikkeestä
- 24.5. Kevät
- 14.6. Suomalainen juhannus
- 20.6. Neulomme ulkona Arisugawa-puistossa
- 17.8. Säkenöivänä syksyyn energisoivan kesän
- 14.9. Äitiä, tyttäriä ja syystunnelmia Mothers and daughters and autumn vibes...
- 19.10. Socktober
- 9.11. Pikku joulu
- 7.12. It's beginning to look a lot like Christmas

(4) Viestintä

Suomen Japanin instituutin jatkoi panostusta sekä verkkotoimintaan että verkkoviestintään.

SJI viestintästrategiamix (sisäten perinteisen viestinnän kuin myös SoMe-viestinnän) päivitettiin ja sitä kirkastettiin vuoden aikana entisestään. Instituutti laati suunnitelman podcastien aloittamisesta määrittämällä mm. kohdeyleisön, sisällöt, kielen, julkaisukanavat sekä työnjaon. Podcastit on tarkoitus aloittaa vuoden 2024 puolivälissä.

Viestintästrategialle kirjattiin numeraaliset kasvutavoitteet eri sosiaalisen median kanaville ja niiden kehitystä seurattiin systemaattisesti kuukausittain. Lisäksi joka maanantai käytiin läpi kulloisenkin viikon SoMe-suunnitelma, viikon tapahtumat ja instituutin uutiset, sekä päätettiin niiden viestimisen ajankohdista (aamupäivällä vai iltapäivällä) sekä niille parhaiten sopivat viestintäkanavat sekä julkaisujen ajankohdat. Markkinointiviestinnässä huomioitiin instituutin strategiset tavoitteet ja eri kohderyhmät. Tiedeprojektien ja yliopistoihin suuntautuneen

yliopistokiertueen (roadshow) avulla SJI jatkoi tunnettavuutensa luomista luotettavana yhteistyökumppanina myös tieteen kentällä.

Instituutti tekee määrätietoisesti työtä vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Yhtenä pitkäjänteisen työn tuloksena olivat monet asiantuntija-arviot ja suositukset, joita instituutilta pyydettiin toimintavuoden aikana.

Johtaminen ja henkilöstö

Suomen Japanin Instituuttia ylläpitää Suomen Japanin Instituutin Säätiö – Stiftelsen för Finlands Institut i Japan. Sen tarkoituksena on edistää Suomen kulttuurin, tieteen, ylimmän opetuksen ja talouden tuntemusta Japanissa sekä kehittää näiden alojen yhteistyötä Suomen ja Japanin välillä.

Hallitus

Suomen Japanin Instituutin Säätiön asioita hoitaa, sitä edustaa ja sen päätösvaltaa käyttää säätiön hallitus. Toimintavuonna 2023 hallituksen kokouksia pidettiin 8 kertaa. Hallituksen jäseninä kertomusvuonna toimivat:

Vararehtori Antti Ahlava (Aalto yliopisto), hallituksen pj.

Museonjohtaja Marja Sakari (Ateneumin taidemuseo), hallituksen vpj.

Professori Jorma Mattinen (Åbo Akademi)

Professori Olli Silvén (Oulun yliopisto)

Dekaani Johanna Mäkelä (Helsingin yliopisto)

Professori Reko Leino (Åbo Akademi)

Hallituksen esittelijänä toimi instituutin johtaja FT Anna-Maria Wiljanen ja hallituksen sihteerinä säätiön asiamies, tutkimusrahoituksen asiantuntija FM Tiia Saarinen Taideyliopistosta.

Valtuuskunta

Valtuuskunnassa on yhteensä 29 jäsentä. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi professori Jorma Mattinen. Valtuuskunnan jäsenet edustavat seuraavia tahoja:

Korkeakoulutus, tiede ja tutkimus (16)

Aalto yliopisto
Helsingin yliopisto
Itä-Suomen yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Lapin yliopisto
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT
Oulun yliopisto
Svenska handelshögskolan
Taideyliopisto
Tampereen yliopisto
Turun yliopisto
Vaasan yliopisto
Åbo Akademi
Suomen Akatemia
Tieteellisten seurain valtuuskunta
VTT

Elinkeinoelämä ja yritykset (4)

Kemira Chemicals Oy
Nokia Oyj
Outokumpu Oyj
Tallink Silja

Muut (2)

Helsingin kaupunki
Business Finland

Kulttuuri ja taide (5)

Ystävyyshdistykset (2)

Finnish Institute in Japan
フィンランドセンター

Designmuseo
Suomen Arkkitehtiliitto -
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Suomen Kirjailijaliitto ry
Suomen kulttuurirahasto
Taiteen edistämiskeskus

Japan Finland Society
Suomalais-Japanilainen Yhdistys ry

Henkilökunta ja toimisto

Johtaja:

FT, FM Anna-Maria Wiljanen*

Projektipäällikkö:

HuK Pasi Järvinen*

Toimistopäällikkö:

BA Rumi Okamoto**

Tutkimusassistentti

FM Jenna Tavasti 14.8.2023 – 31.12.2023

Harjoittelijat

Riina Köykkä, EDUFI:n harjoittelija 1.2. – 30.11.2023

Catharina Baumgartner, Svenska kulturfondenin harjoittelija 1.1. – 25.10.2023

Osa-aikaiset työntekijät:

Mini Maid (puhtaanapitopalvelut)

Instituutin it-tuki: Tokyo Foreigner Support
Säätiön kirjanpito: Premium Accounting Oy
Säätiön tilintarkastus: Auditia Oy

Instituutin toimisto:
3-5-39 Minami-Azabu Minato-ku
106-8561 Tokyo, Japan

*lähetetty työntekijä, **paikalta palkattu työntekijä

Rahoituksen riittävyys ja riskit

Suomen Japanin instituutin toiminnan kannalta olennaisimmat taloudelliset riskit liittyvät valtionavustusten pienenemiseen sekä jenin kurssivaihteluihin. SJI on keskustellut rahoitustilanteestaan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa, ja tehnyt OKM:n vaatimat muutokset toimintansa sisältöihin. Tästä huolimatta SJI:n yleisavustusta on leikattu, toisin kuin muiden tiedeinstituuttien, joiden yleisavustukset ovat pysyneet samoina. Toimintavuodelle myönnetyn, jälleen leikatun yleisavustuksen myötä ollaan pian kriittisessä tilanteessa SJI:n toiminnan jatkumisen kannalta.

Yhteistyökumppanuuksien solmiminen Japanissa on vaikeaa, sillä japanilaiset olettavat lähtökohtaisesti, että ulkomaiset toimijat hankkivat rahoituksen toimintaansa varten kotimaistaan, eivät Japanista. Pandemian aiheuttaman tiukan taloudellisen tilanteen takia ulkopuolisen rahoituksen saaminen oli mahdotonta. Samaan aikaan SJI:n kuluposteihin kohdistui korotuksia. Esimerkiksi tapahtumatilojen vuokrat Japanissa nousivat pandemiarajoitusten poistuttua. Ukrainan sodan takia, Finnair ei voi enää lentää Venäjän

ilmatilassa, vaan pohjoisnavan kautta, mikä on lisännyt lentoaikaa noin 4 tunnilla. Tämä puolestaan korreloituu suoraan lentolippujen ja teoskuljetusten hintoihin. Huomioitavaa on myös se, että Japanista ostettujen Suomen lentojen hinnat ovat korkeammat kuin Suomesta ostettujen.

Taloudellinen asema 2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö on leikannut SJI:lle myönnettävää yleisavustusta vuodesta 2019 lähtien yhteensä 19.23%:llä. mistä johtuen SJI:llä ei ole ollut tiedekoordinaattoria vuoden 2022 kevään jälkeen, millä on suora vaikutus instituutin toimintaan.

Suomen Japanin instituutti on Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttiverkoston kauimpana sijaitseva ja ainoa Aasiassa oleva instituutti. SJI on myös koko instituuttiverkoston ainoa tiede- ja kulttuuri-instituutti. Sen tiedetoiminta eroaa muista tiedeinstituuteista siten, että pääpaino on japanilaisen yhteiskunnan ajankohtaisissa tieteeseen liittyvissä aiheissa, joista mainittakoon tekoälyn tuominen mahdollisuuksien hyödyntäminen eri konteksteissa, ikääntymiseen, robotiikkaan ja hyvinvointiin liittyvät haasteet ja mahdollisuudet sekä naisten aseman parantaminen sekä hyvinvoinnin että kansantalouden kannalta.

SJI:n toimintaan ei myöskään annettu helpotusta pandemian takia, vaikka Japani oli yksi tiukimpien koronarajoitusten maita, ja jonka rajat avattiin viimeisten maiden joukossa. Esimerkkinä mainittakoon instituutin siirtomääräraha tekoälyseminaarien järjestämistä varten. Sen käyttöajalle anottiin pidennystä 31.12.2023 mutta sitä ei myönnetty.

Jos toimintavuosi oltaisiin voitu toteuttaa pandemiaa edeltäneessä normaalitilanteessa, ei SJI:n saama yleisavustus olisi riittänyt toimintavuotta varten suunnitellun ohjelman toteuttamiseen.